

2018 NYARÁNAK IDŐJÁRÁSA WEATHER OF SUMMER 2018

Bíróné Kircsi Andrea

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest, Pf. 38., kircsi.a@met.hu

Összefoglalás. A tavasz után a nyár is melegebb volt a szokásosnál. A térbeli és időbeli szélsőségek ellenére országosan a sokévi átlagnak megfelelő mennyiségű csapadék hullott. Az évszak középhőmérséklete országos átlagban 21,8 °C-nak adódott, ami 1,6 °C-kal haladta meg az 1981–2010-es normálértéket és ezzel a 7. legmelegebb nyár volt 1901 óta. Az idei nyár során összesen három alkalommal adtak ki másodfokú hőségriasztást (július 30 és augusztus 5, augusztus 7–10. és augusztus 21–23.). Forró nap ($T_{\max} \geq 35$ °C) nem volt. A hőségnapok ($T_{\max} \geq 30$ °C) átlagos száma magas volt, 33 nap. A legtöbb Törökszentmiklós környékén: itt 57 hőségnapot regisztráltak. Összesen 76 nyári nap ($T_{\max} \geq 25$ °C) volt az idén nyáron, 16-tal több, mint az 1981–2010-es érték. A háromhavi csapadékmennyiség országos átlagban 201,6 mm volt, mintegy 2%-kal több, mint az 1981–2010-es normál. A nyári csapadék jellemzően szélsőséges időbeli és térbeli eloszlással érkezett. Több településen, egy-egy napon a szokásos havi csapadék többszöröse hullott, ugyanakkor az északkeleti országrészben, augusztusban már csapadékhiány alakult ki. A nyári csapadékösszeg maximuma 427 mm volt, melyet Bakonybélben mértünk, míg a legalacsonyabb csapadékmennyiséget (74,6 mm) Tiszabercel állomáson összegeztük.

Június. A szokásosnál 1,5 °C-kal volt melegebb a nyár első hónapja az 1981–2010-es átlaghoz képest és ezzel a 15. legmelegebb június 1901 óta. Országos átlagban a 20,5 °C havi középhőmérséklet valójában jelentősen elmaradt az eddigi legmelegebbnek számító 22,4 °C (2003) és a tavalyi 21,5 °C értéktől. Június elején folytatódott a május végére jellemző igen meleg időjárás, mely ezúttal csapadékban is gazdag volt. Jelentős lehülés rövid időre a június 12-i heves zivatar

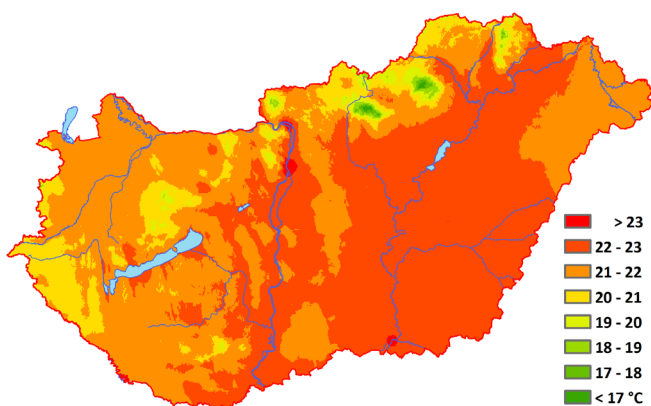
nius 10-én 173 mm hullott. Június 1-én a Vas megyei Pinkamindszenten 93,4 mm zúdult le. Országos átlagban júniusban 13 csapadékos (norma: 11), míg 8 zivataros nap volt (norma: 4).

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

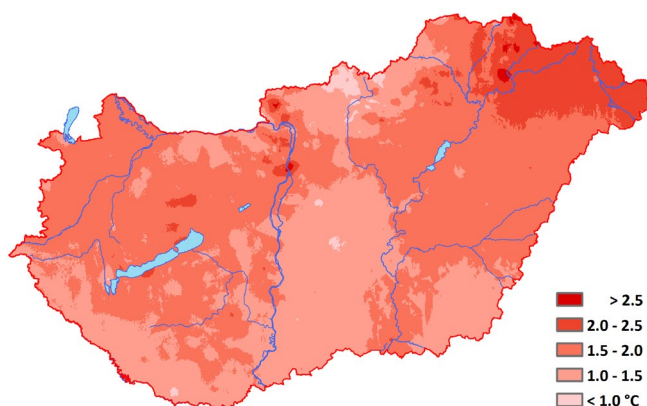
339,1 mm, Bánkút (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

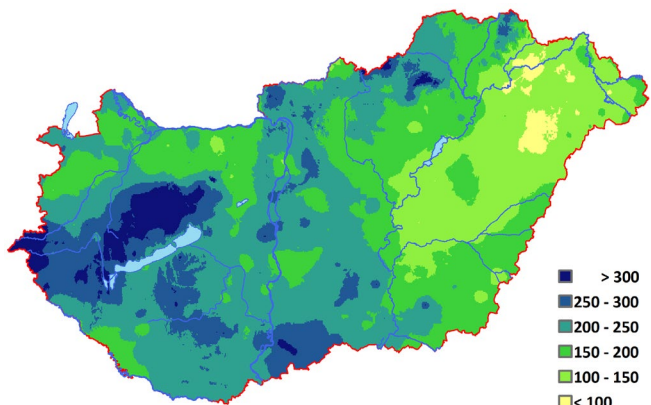
17,4 mm, Kunmadaras (Jász-Nagykun-Szolnok megye)

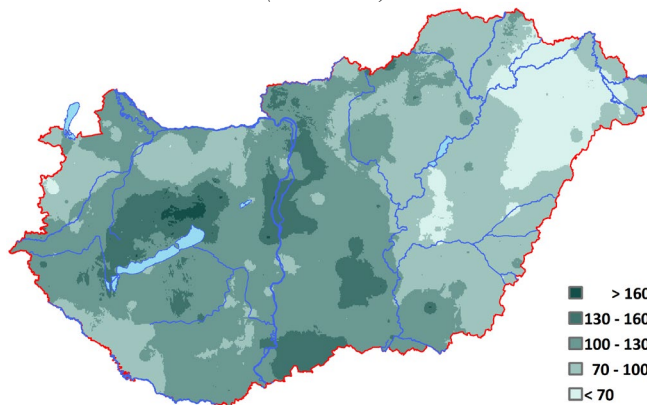
1. ábra: A 2018-as nyár középhőmérséklete, °C

2. ábra: A 2018-as nyár középhőmérsékletének eltérése a sokévi átlagtól (1981–2010), °C

3. ábra: A 2018-as nyár csapadékösszege, mm

4. ábra: A 2018-es nyár csapadékösszege a sokévi (1981–2010) átlag százalékában kifejezve

átvonulása után volt, de utána újra 4–5 °C-kal melegebbnek adódott a napi országos átlag. Az utolsó dekádban a szokásosnál hűvösebb és csapadékosabb időjárás uralkodott. Országosan 21 nyári nap volt ($T_{\max} \geq 25$ °C) és 5 hőségnap ($T_{\max} \geq 30$ °C). Mind a nyári, mind a hőségnapok száma (5 és 1) több, mint az 1981–2010-es norma.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

34,8 °C, Mezőkovácsháza (Békés megye), június 12.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

4,1 °C, Kékestető (Heves megye), június 23.

A júniusi csapadékösszeg országosan 96,5 mm, 30%-kal több, mint a sokévi átlag. A Tiszántúlra alig 50 mm érkezett, a Nagykunságban 20 mm-t sem érte el a lehulló csapadék. Ugyanakkor heves zivatarok miatt a Dunántúlon, és a Duna-Tisza közén jóval 100 mm feletti mennyiséget összegeztünk. Különösen csapadékos időjárás jellemezte a Bükk-hegységet és Vas megyét. Rekordot döntött Bánkút, ahol jú-

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

173,0 mm, Bánkút (Borsod-Abaúj-Zemplén megye), június 10.

Július. A középhőmérséklet az ország legnagyobb részén 20–23 °C között alakult. A legmelegebb területek a Dunakanyar, Budapest és tágabb környezete, illetve az Alföld. A hegyvidéki tájakon, a Bükkben és a Mátrában a havi közép alig emelkedett 15 °C fölé. A 21,9 °C-os havi középhőmérséklet 0,7 °C-kal volt melegebb a normálnál. Július a szokásostól jóval hűvösebb és száraz időjárással kezdődött egy hazánktól északkeletre örvénylő ciklon hatására. A légörvény gyengülésével pár napig az átlagnál melegebb volt az időjárás. Később változókényabra fordult az idő. Gyenge frontok és magassági hidegcsappék vonultak át felettünk, de jelentős lehülés nem történt. Az utolsó dekádban az anticiklonális hatás érvényre jutásával megérkezett az igazi nyár, hónap végi kánikulával. Július 29–31. között országosan a napi közép 3 napon keresztül 25 °C felett volt. 30-ától II. fokú hőségriadót rendeltek el. Országosan 26 nyári, 8 hőségnap volt.

A nyári napok száma kicsit több, a hőségnapok száma kicsit kevesebb, mint a normálérték.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

36,6 °C, Budakalász (Pest megye), július 29.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

4,4 °C, Pátka (Fejér megye), július 2.

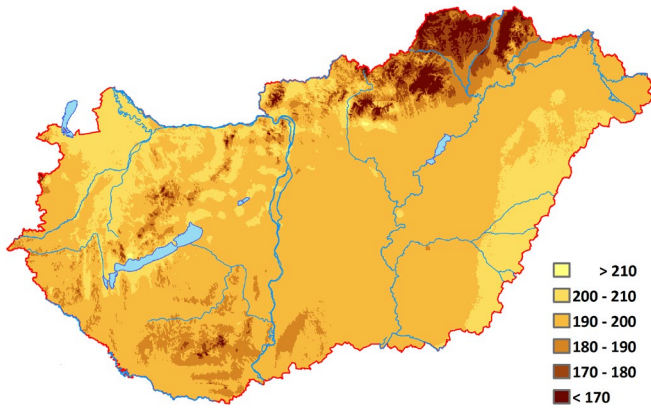
A júliusi csapadék országosan 58,2 mm, ami a sokévi átlag 92%-a. A csapadék területi eloszlása a nyár második hónapjában is szélsőségesen alakult: a Kisalföldön és a Tiszántúl jelentős részén 20 mm alatt maradt a hónap során lehulló csapadék mennyisége. A legkevesebb csapadékot Pest megyében összegeztük (10 mm), míg a Bakonyban és az Alpokalján jóval több, mint 100 mm hullott. Július elején az északkelet felől érkező hűvös és száraz légtömeg miatt csapadékmintesen teltek a napok, majd az érkező hidegfront hatására többfelé esett kiadós eső. Július első dekádja után pár napig száraz időjárás uralkodott. Később a hónap végéig szinte mindennap hullott több-kevesebb csapadék. Jelentősebb csapadékmennyiség egy északkeleti irányból érkező önfenntartó zivatarláncból hullott július 23-án. A hónap végéig még labilis maradt a légkör, mely továbbra is kedvező körülményeket teremtett záporok, zivatarok kialakulásának. Az országban átlagosan 10 csapadékos nap és 6 zivataros nap fordult elő, melyek 1, illetve 2 nappal haladják meg a normált.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

154,0 mm, Szalafő (Vas megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

10,0 mm, Aszód (Pest megye)

5. ábra: A 2018-es nyár globálsugárzás összege, kJcm⁻²

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

74,6 mm, Tömörkény (Csongrád megye), július 23.

Augusztus. A nyár utolsó hónapja az 1981–2010-es átlaghoz képest 2,6 °C-kal volt melegebb. Az országos 23,2 °C-os havi közép a 4. legmelegebb 1901 óta. A legmelegebb területek az Alföld középső és déli része, a Körös-Maros köze, a Dunamenti-síkság budapesti térsége, a Sajó-völgye. Országosan 28 nyári- és 19 hőségnap volt. A nyári

nap 6-tal, míg 11-el volt több hőségnap, mint a norma. A hónap elején folytatódott a kánikula. Az OMSZ veszélyjelzései alapján az országos tisztí főorvos a július 30. és augusztus 3. között meghirdetett II. fokú hőségriadót 5-éig meghosszabbította, 7. és 10. között újabbat rendelt el. Az országos átlag augusztus 8–10. között jóval 25 °C fölött volt. A csúcstól 9-én érte el, amikor 5,5 °C-kal volt magasabb a napi átlag a sokévi átlagnál. A forró első dekádöt követően egy-egy ciklon hidegfrontja hazánkat is érintette, de a hőmérséklet továbbra is a sokévi átlag felett volt. Értéke országosan 21-én újra elérte a 25 °C-ot, így a II. fokú hőségriasztást 23-ig kiadták a harmadik hőhullám idejére. Márkás lehűlést egy Európát átszelő, nagy kiterjedésű frontrendszer hozott, amely mögött hűvös levegő árasztotta el a Kárpát-medencét. A hónap végén egy anticiklon hatására újra meleg, nyári idő alakult ki.

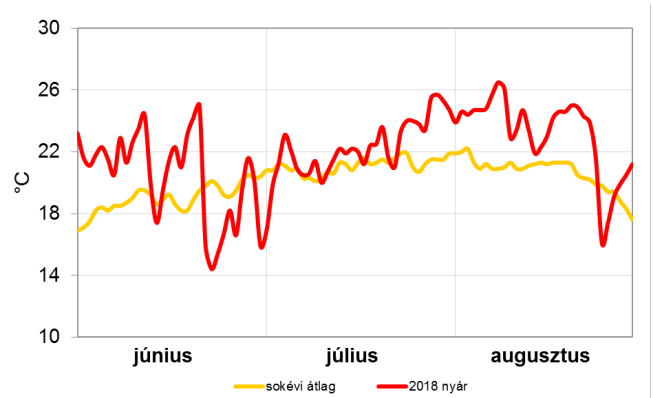
A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

36,6 °C, Budakalász (Pest megye), augusztus 9.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

5,4 °C, Pátka (Fejér megye), augusztus 28.

Az augusztus igen száraz volt. A havi összeg országos átlagban 46,9 mm volt, ami a sokévi átlag 76%-a. Az ország nagy részén nem hullott számottevő csapadék. Különösen Szabolcs-Szatmár-Bereg, Békés és Bács-Kiskun megyék területén, ahol 25 mm alatt maradt a havi csapadék. Más tájakon heves felhőszerkezetek miatt a csapadék térben és időben koncentráltan érkezett. A Dunántúli-középhegységben, a Börzsöny és a Cserhát térségében a hónap során lehulló csapadék mennyisége megközelítette, vagy meghaladta a 100 mm-t. A csapadékos napok száma 1 nappal volt kevesebb a szokásosnál (7 nap),

6. ábra: A 2018 évi nyár napi középhőmérsékletei és a 1981–2010-es sokévi átlag, °C

míg 2 nappal több zivataros nap (5) fordult elő.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

150,9 mm, Hárskút (Veszprém megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

6,2 mm, Aranyosapáti (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

88,4 mm, Felsőtárkány (Heves megye), augusztus 15.

2018. nyár időjárási adatainak összesítője

Állomás	Napsütés, óra		Sugárzás, kJcm ⁻²	Hőmérséklet, °C						Csapadék, mm			Szél viharos nap (f _x ≥ 15 ms ⁻¹)
	évszak összes	eltérés		évszak összes	évszak közép	eltérés	max	napja	min	napja	évszak összes	átlag %- ában	
Szombathely	813	76	195	21,4	1,9	34,1	08.09	7,3	06.23	227	101	24	8
Nagykanizsa			195	20,8	1,4	33,4	08.09	5,9	06.23	248	102	25	3
Pér				21,5		34,4	08.09	5,6	07.02	146	80	21	11
Siófok			202	23,3	2,1	34,8	08.08	12,1	07.02	206	118	23	16
Pécs	850	23	196	22,1	1,5	32,4	08.22	10,1	06.23	259	125	30	6
Budapest	866	36	191	22,9	1,8	34,6	08.09	9,3	07.02	169	95	20	5
Miskolc	843	71	183	22	2,1	33,8	08.09	8	06.24	284	129	26	0
Kékestető	752	-20	181	16,8	1,8	26,3	08.21	4,1	06.23	235	90	31	12
Szolnok			207	22,9	1,7	35,2	08.09	8,9	07.02	124	68	19	10
Szeged	886	63		22,6	1,7	35	08.21	7,4	07.02	218	120	24	9
Nyíregyháza			204	22,2	2,2	34,4	08.05	9,1	06.24	108	61	19	6
Debrecen	915	88	193	22,4	2	33,6	08.21	7,4	06.24	125	69	23	2
Békéscsaba			209	22,3	1,6	34,4	08.22	7,9	07.02	177	95	27	4

